

مقیاس امید نوجوانان

آدیس کراسکیان

عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج

کلیدواژه‌ها: مقیاس امیددواری، نوجوانان، روان‌سنجی

نوجوانی و امید

نوجوانی به دوره‌ای از رشد گفته می‌شود که بین کودکی و بزرگسالی است و به‌همین دلیل غالباً آن را یک دوره انتقالی می‌دانند. این دوره با تغییرات عمده جسمانی، شناختی، اخلاقی و اجتماعی همراه است که از حدود ۱۱-۱۲ سالگی شروع می‌شود و در بسیاری از کشورهای صنعتی جهان در ۲۰ سالگی خاتمه می‌یابد. در حال حاضر دوره نوجوانی در جوامع صنعتی، در مقایسه با جوامع غیرصنعتی طولانی‌تر است. حتی گفته می‌شود که نوجوانی مفهوم نسبتاً تازه‌ای است که به‌طور عمده در کشورهای صنعتی مطرح شده و در واقع به‌منظور تسهیل انتقال از کودکی به بزرگسالی ابداع شده است (احدی و جمهری، ۱۳۸۷).

دوران نوجوانی، بحرانی‌ترین دوره برای سازگاری و شکل‌گیری شخصیت است. برخی از روان‌شناسان از جمله **بلاس**^۱ و **ماهلر**^۲ معتقدند که انسان در نوجوانی از نظر روانی دوباره متولد می‌شود، زیرا دنیای ساده و آشنای کودکی را پشت سر گذاشته است با تغییراتی سریع روبه‌رو می‌شود. باورها و انتظارات نوجوان تغییر یافته‌اند و خود را با دنیای پیچیده و جدید رویارو می‌بیند. وی نیاز دارد که در این دنیای جدید خود را به‌عنوان یک انسان منحصر به فرد مطرح بسازد و جایگاه خود را در نظام گسترده اجتماعی پیدا کند. کسب **هویت** پاسخی است به نیاز نوجوانان برای درک خود به‌عنوان کسی که به‌رغم داشتن چیزهای مشترک با دیگران، از آن‌ها متمایز و جداست. تشکیل هویت، احساسی ذهنی از تمامیت درونی فرد فراهم می‌سازد و براساس آن زندگی برای وی هدف و معنا پیدا می‌کند (برزونسکی^۳، ۱۹۹۲). از عواملی که می‌تواند این هدف و معنا را به درستی

امید نیروی زندگی پویا است و اهمیت حمایت شدن از سوی دیگران و برقراری ارتباط نزدیک با ارزش‌های شخصی و اهداف است

اسمیت^{۲۷} ($r=0/59$) و با مقیاس خودکارآمدی شرر^{۲۸} ($r=0/49$)
، نشان‌دهنده روایی ملاکی مقیاس امیدواری نوجوانان است.
• همسانی درونی با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ $0/83$ برآورد و
گزارش شده است.
• همبستگی بین نمره‌های دو نوبت اجرای آزمون با فاصله زمانی دو هفته
 $0/60$ محاسبه شده که نشان‌دهنده پایایی^{۲۲} مقیاس برای سنجش امیدواری
نوجوانان است.

پی‌نوشت‌ها

1. Blaze
2. Mahler
3. Berzonsky, MD.
4. Nowotny
5. Darlington
6. Hommelstein
7. Roth
8. Houghton
9. Schrank, B.
10. Stanghellini, G.
11. Slade, M.
12. Snyder, C.R.
13. agency thinking
14. hopcfulness Scale for Adolcsents
15. Pamela Hinds
16. psychometarc
17. internal consistency
18. differetial (discriminant) validity
19. criterion - rferenced validity
20. Quargnenti, A
21. Bush, A.J.
22. Pratt, C.
23. Fairclough, D.
24. content validity
25. factor analysis
26. construct validity
27. Coopersmith Self - Esteem inventory
28. Sheverself- Efficacy Scale

منابع

۱. احدی، حسن و فرهاد، جمهری؛ روان‌شناسی رشد نوجوانی، بزرگسالی (جوانی،
میان‌سالی، پیری)، انتشارات جیحون، تهران، ۱۳۸۷.
۲. رسولی، مریم؛ فریده یغمایی و حمید علوی مجد؛ ویژگی‌های روان‌سنجی «مقیاس
امیدواری نوجوانان» در نوجوانان ساکن مراکز شبانه‌روزی. فصلنامه
پایش، شماره ۳۴ (۱۹۷-۲۰۴)، ۱۳۸۹.
۳. کرمانی، زهرا، محمدکریم خداپناهی و محمد حیدری؛
ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس امید آشنایدر. فصلنامه
روان‌شناسی کاربردی شماره ۱۹ (۷-۲۳)، ۱۳۹۰.
4. Berzonsky, Michael D. (1992). *Iden-
tity style and coping strategies*.
Journal of Personality. V. 60(4):
771-786.

جهت دهد، مفهوم امید و امیدواری است.

مفهوم امید از نظر نووتنی^۴ (۱۹۸۹) نیروی زندگی پویا و بلند؛ از نظر
دارلینگتون^۵ (۲۰۰۲) اهمیت حمایت شدن از سوی دیگران؛ از نظر
هاملستین^۶ و روت^۷ (۲۰۰۲) برقراری ارتباط نزدیک با ارزش‌های شخصی
و اهداف؛ و از نظر هاقتون^۸ (۲۰۰۷) توان دنبال کردن فعالیت‌های روزانه
و متحرک نگه‌داشتن خود است (چرانک^۹، استانگلینی^{۱۰} و اسلاد^{۱۱}،
۲۰۰۸، به نقل از کرمانی، خداپناهی و حیدری، ۱۳۹۰).
به عقیده آشنایدر^{۱۲} (۲۰۰۰) امید نوعی روند فکری و دارای دو جز تفکر
عامل^{۱۳} (اراده‌های هدفمند) و مسیرها (طرح‌های هدفمند) است و هر دو
بعد از طریق رفتارهای هدفمند در تشکیل و تعیین میزان امید ضروری و
موجب سازگاری و سلامت جسمانی و روانی است. مسیرها جزء شناختی
امید و نشان‌دهنده توان فرد در خلق راه‌های معقول برای دستیابی به اهداف
است. تفکر عامل، جزء انگیزشی امید و نشان‌دهنده برداشت شخصی در مورد
توانایی برای رسیدن به اهداف گذشته، حال و آینده است. تفکر عامل یعنی
اعتقاد به این مطلب که فرد می‌تواند راه‌های فرضی به‌سوی هدفی مشخص
حرکت کند و بدان دست یابد (به نقل از کرمانی و همکاران، ۱۳۹۰).

مقیاس امیدواری نوجوانان^{۱۴}

این مقیاس را دکتر پاملا هیندز^{۱۵} در سال ۱۹۸۵ طراحی کرد. مقیاس
مذکور دارای ۲۴ عبارت است که میزان احساسات مثبت نوجوانان نسبت
به آینده را در هنگام تکمیل پرسش‌نامه اندازه‌گیری می‌کند. ویژگی‌های
روان‌سنجی^{۱۶} این مقیاس در نمونه‌های مختلف نوجوانان بررسی شده و
همسانی درونی^{۱۷} آن در مطالعات مختلف بین $0/86$ تا $0/92$ گزارش شده
است. همچنین نتایج نشان داده است که این مقیاس می‌تواند تغییرات در
طول زمان (از ۵ هفته تا ۶ ماه) را نیز به دقت اندازه‌گیری کند. مقیاس
امیدواری نوجوانان از روایی افتراقی^{۱۸} (متمایز ساختن نوجوانانی که
افسرده‌اند از نوجوانانی که سالم تشخیص داده شده‌اند) و روایی ملاکی^{۱۹}
(همبستگی مثبت و معنادار با پرسش‌نامه سلامت عمومی نوجوانان) نیز
برخوردار است (هیندز، ۲۰۰۴، هیندز، کوار جننتی^{۲۰}، بوش^{۲۱}، پرات^{۲۲}،
فایرکلو^{۲۳}، ۲۰۰۰، به نقل از رسولی، یغمایی و علوی مجد، ۱۳۸۹).

ویژگی‌های روان‌سنجی در جامعه ایران

رسولی، یغمایی و علوی مجد (۱۳۸۹) به‌منظور بررسی و تعیین
ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس امیدواری نوجوانان، ۱۲۰ نوجوان ۱۴ تا
۲۰ساله با میانگین سنی $16/48$ سال ساکن مراکز شبانه‌روزی سازمان
بهبودستی را مورد پژوهش قرار دادند و یافته‌های زیر را گزارش کردند.
• روایی محتوایی^{۲۴} با توجه به قضاوت صاحب‌نظران مورد بررسی قرار
گرفت و همه عبارت‌ها تأیید شدند.
• تحلیل عاملی^{۲۵} مقیاس برای
بررسی روایی سازه^{۲۶} نشان‌دهنده
تک‌بعدی بودن مقیاس در سنجش
امیدواری نوجوانان است.
• همبستگی نمره‌های مقیاس
پژوهش با مقیاس عزت‌نفس کوپر